

اثربخشی درمان راه حل مدار کوتاه مدت بر تعارض‌های زناشویی، مهارت‌های ارتباطی و عملکرد خانواده در زنان در آستانه طلاق

مریم سعیدی: گروه روانشناسی، واحد تنکابن، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن، ایران. (* نویسنده مسئول) saeidimaryam132@gmail.com

چکیده

کلیدواژه‌ها

تعارض‌های زناشویی،
راه حل مدار،
عملکرد خانواده،
مهارت‌های ارتباطی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۲/۲۰

تاریخ چاپ: ۱۴۰۱/۰۵/۲۸

زمینه و هدف: درمان راه حل محور یکی از ریکردهای مؤثر جهت کمک به افرادی است که از سلامت روان پایین برخوردار هستند. لذا هدف این مطالعه بررسی اثربخشی درمان راه حل مدار کوتاه مدت بر تعارض‌های زناشویی، مهارت‌های ارتباطی و عملکرد خانواده در زنان در آستانه طلاق می‌باشد.

روش کار: روش تحقیق بر اساس هدف از نوع نیمه آزمایشی با گروه آزمایش و کنترل بود. جامعه آماری این پژوهش، شامل کلیه زنان در آستانه طلاق شهرستان لاهیجان بود. حجم نمونه با توجه به هدف پژوهش ۳۰ نفر می‌باشد که در دو گروه کنترل و آزمایش باید جایگزین شدند. ابزار مطالعه در این تحقیق شامل پرسشنامه‌ی تعارضات زناشویی ثنایی ذاکر و براتی (۱۳۸۷)، مهارت‌های ارتباطی کوبین دام (۲۰۰۴)، سنجش عملکرد خانواده اپشتاین و بیشاب (۱۹۸۳) بود. جلسات درمان راه حل محور در شش جلسه و شش هفته به طول انجامید. داده‌های به دست آمده با روش آماری تحلیل کوواریانس تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که تفاوت معناداری بین میانگین تعدیل شده متغیر تعارض‌های زناشویی، مهارت ارتباطی و عملکرد خانواده در گروه‌های آزمایش و کنترل مشاهده می‌شود. در نتیجه می‌توان گفت که درمان راه حل مدار کوتاه مدت تأثیر معناداری بر بهبود متغیر تعارض‌های زناشویی، مهارت ارتباطی و عملکرد خانواده در گروه آزمایش داشته است. همچنین با توجه به مجذور اتا می‌توان نتیجه گرفت میزان تأثیر درمان راه حل مدار کوتاه مدت بر متغیر تعارض‌های زناشویی افراد، ۵۰ درصد، مهارت ارتباطی افراد، ۴۵ درصد و عملکرد خانواده زنان در آستانه طلاق، ۷۰ درصد است.

نتیجه‌گیری: به طور کلی می‌توان نتیجه گرفت که درمان راه حل مدار کوتاه مدت بر تعارض‌های زناشویی، مهارت‌های ارتباطی و عملکرد خانواده در زنان در آستانه طلاق تأثیر معناداری دارد لذا استفاده از این رویکرد درمانی در زنان در آستانه طلاق در جهت تداوم پیوند زندگی پیشنهاد می‌شود.

تعارض منافع: گزارش نشده است.

منبع حمایت‌کننده: حامی مالی ندارد.

شیوه استناد به این مقاله:

Saeedi M. The Effectiveness of Short-Term Solution Therapy on Marital Conflicts, Communication Skills and Family Functioning in Women on the Verge of Divorce. Razi J Med Sci. 2022;29(5): 218-226.

*انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با CC BY-NC-SA 3.0 صورت گرفته است.

The Effectiveness of Short-Term Solution Therapy on Marital Conflicts, Communication Skills and Family Functioning in Women on the Verge of Divorce

⑩ **Maryam Saeedi** : Department of Psychology, Tonekabon Branch, Islamic Azad University, Tonekabon, Iran (*Corresponding author) saeidimaryam132@gmail.com

Abstract

Background & Aims: Family plays a special role in shaping people's psychological behavior. While family functions can be conceptualized as a set of key goals of the family as a system, family functioning can be conceptualized as how the family performs its functions. In general, family functioning includes the ability of the family to perform the tasks necessary to achieve the well-being of the family and the ability to adapt to changing conditions. Many researchers define the concept of family functioning as the ability of the family to coordinate or adapt to the changes created during life, resolve conflicts and conflicts, solidarity between members and success in disciplinary patterns, respect the limits and boundaries between people, and implement the rules and regulations and governing principles. They have considered this institution to protect the entire system and have evaluated it as an important variable in measuring the family. On the other hand, women are considered an important pillar in the family, and women's health is the basis of family and society health, they have a special importance in ensuring and maintaining the health of the family and society. Women are on the verge of divorce, usually, the functioning of their family and their marital conflicts have reached such a point that they feel they have to end their life together, and this is why they sometimes look for solutions, but at the time of divorce or divorce Solutions should be used so that these women can reach their desired result at the right time. Marriage is a relationship, this relationship allows husband and wife to discuss and exchange ideas with each other and to be aware of each other's needs, couples' relationships are aimed at satisfying all levels of needs, and for this reason, the most common form that unhappy couples bring it up, it is the lack of success in establishing a relationship. Communication is valuable in resolving interpersonal conflicts. Also, since social support is a type of verbal behavior in which a person responds to the needs of others by comforting, encouraging, reassuring, caring, and helping, and on the other hand, social support increases marital satisfaction, it can be said Communication skills can also be effective in increasing marital satisfaction by strengthening the expression of social support. Although communication difficulties are not the only cause of marital discord, they nevertheless characterize troubled relationships and seem to exacerbate existing problems. Constant turmoil in the relationship often leads to steps towards divorce and separation. By examining the data and evidence available in society and people's lives, we are faced with the phenomenon of increasing divorce, marital disputes, and the weakening of family foundations, which has side effects on family members. In addition, many couples live together despite being dissatisfied with their married life for various reasons. The most significant problems reported by couples are communication and financial issues. Solution-oriented therapy is one of the most effective ways to help people with poor mental health. This approach, instead of emphasizing people's defects and inabilities, focuses on highlighting people's capabilities and successes and creating supportive relationships during the treatment process. This treatment method believes that clients have the skills and creativity necessary for change in their era. Therefore, the main question of this study is whether short-term solution therapy has an effect on marital conflicts, communication skills, and family functioning in women on the verge of divorce.

Methods: The research method is based on the objective of a semi-experimental type with an experimental and control group. The statistical population of this research included all women on the verge of divorce in Lahijan city. According to the purpose of the research, the sample

Keywords

Marital Conflicts,
Circuit Solution,
Family Functioning,
Communication Skills

Received: 10/05/2022

Published: 19/08/2022

size is 30 people who should be replaced in the control and experimental groups. To select the sample, it was done through random cluster sampling in such a way that first of all, medical centers and clinics were referred to and they were asked for married couples who have referred to them for divorce counseling and at least six months of their marriage have passed. are also under the treatment of this center to the researcher to participate in the research for this purpose they were contacted and it was ensured that they are interested in participating in the research in the initial stage of the questionnaires of marital conflicts, skills Communication and family functioning were distributed among those who were eligible to participate in the research and after collecting the scores, those who had a lower score were selected and were again assured of their interest in participating in the research, and in the next stage, 30 people who had the lowest They were selected and randomly divided into two groups of 15 people, test and control. The study tools in this research included Sanai Zaker and Barati's Marital Conflicts Questionnaire (2004), Queen Dam's Communication Skills (2004), and Epstein and Bishab's Family Performance Assessment (1983). The solution-oriented therapy sessions lasted for six sessions and six weeks. The data obtained by the questionnaires were analyzed by the statistical method of analysis of covariance and all the statistical topics were done using SPSS software version 22 at a significance level of 0.05.

Results: The results showed that there is a significant difference between the adjusted mean of marital conflicts, communication skills, and family functioning in the experimental and control groups. As a result, it can be said that short-term solution therapy has had a significant effect on the improvement of marital conflicts, communication skills, and family functioning in the experimental group. Also, according to the eta square, it can be concluded that the effect of short-term solution therapy on the variable of marital conflicts of people is 50%, the communication skill of people is 45%, and the family performance of women on the verge of divorce is 70%.

Conclusion: In general, it can be concluded that short-term solution therapy has a significant effect on marital conflicts, communication skills, and family functioning in women on the verge of divorce. The opinion of the solution-oriented approach is that the search for the etiology of a problem is futile and only adds to the complexity of the problem and acts as an obstacle in the way of identifying useful solutions. It increases the resilience of clients' problems. Ultimately, this problem-oriented thinking leads to a negative cycle that, by ruminating on problems and not discovering appropriate solutions, the problem is aggravated and traps the person in a continuous cycle of despair. As several studies have shown, rumination acts as a risk factor, a major factor for problems related to depression and depression relapse, and is a negative predictor for life satisfaction and quality of life. Rumination also leads to decreased concentration, negative cognitive orientation, and impaired problem-solving skills. It is on this basis that problem-oriented thinking does not seem very appropriate. On the other hand, cognitive processing that is based on solution-oriented thinking will not focus too much on problems and their causes, and during this cognitive processing, a huge part of a person's energy will be preserved for discovering appropriate solutions and using cognitive resources appropriately. Which creates a lot of action potential for clients, so it is expected that the solution-oriented thinking style is associated with psychological well-being and favorable psychological effects. The main reason for this problem can be the burden of thinking about the existing solutions in such a way that reaching each of the goals provides a person with various solutions and leads to the creation of new solutions to deal with the problems.

Conflicts of interest: None

Funding: None

Cite this article as:

Saedi M. The Effectiveness of Short-Term Solution Therapy on Marital Conflicts, Communication Skills and Family Functioning in Women on the Verge of Divorce. Razi J Med Sci. 2022;29(5): 218-226.

*This work is published under CC BY-NC-SA 3.0 licence.

مقدمه

خانواده در شکل دهی به رفتار روانشناختی افراد نقش ویژه‌ای دارد (۱). در حالی که کارکردهای خانواده را می‌توان به عنوان مجموعه‌ای از اهداف کلیدی خانواده به عنوان یک سیستم تصور کرد، عملکرد خانواده را می‌توان به عنوان روشی که خانواده وظایف خود را انجام می‌دهد، مفهوم‌سازی می‌گردد (۲). در مجموع عملکرد خانواده شامل تولدابی خانواده برای انجام وظایف لازم برای رسیدن به رفاه خانواده و تولدابی سازگاری با شرایط در حال تغییر است (۳). بسیاری از پژوهشگران مفهوم عملکرد خانواده را به توانایی خانواده در هماهنگی یا تطابق با تغییرات ایجاد شده در طول حیات، حل تضادها و تعارض‌ها، همبستگی بین اعضا و موفقیت در الگوهای انطباقی، رعایت حد و مرز بین افراد و اجرای قوانین و مقررات و اصول حاکم بر این نهاد با هدف حفاظت از کل سیستم دانسته‌اند و آن را یک متغیر مهم در سنجش خانواده ارزیابی کرده‌اند (۴). از سوی دیگر زنان یک رکن مهم در خانواده محسوب می‌گردند و سلامت زنان زیربنای سلامت خانواده و جامعه هستند و اهمیت ویژه‌ای در تأمین و استمرار سلامت خانواده و جامعه دارند (۵). زنانی در آستانه طلاق قرار دارند به طور معمول عملکرد خانواده آنها و نیز تعارض‌های زناشویی آنها به حدی رسیده است که احساس می‌کند باید به زندگی مشترک خودشان پایان دهند و این چنین است که گاهی به دنبال راهکارهایی می‌گردند اما در زمان طلاق و یا اقدام به طلاق باید راهکارهایی را استفاده کرد که این زنان بتوانند با زمان مناسب به نتیجه مناسب و دلخواه خودشان برسند (۶).

تعارض در روابط وقتی بروز می‌کند که رفتار یک شخص با توقعات شخص دیگر جور در نیاید (۷). یکی از مشکلات شایع در خانواده، تعارض زناشویی است. تعارض در روابط صمیمی امری طبیعی است و ازدواج از این قاعده مستثنی نیست زیرا تعاملات مکرر و مختلف زوجین زمینه‌های بی‌شماری را برای تعارض فراهم می‌کند (۸). فروید منبع تعارض بین فردی را به تعارض انرژی‌های درونی روانی که ناشی از مسایل حل نشده در کودکی بود، نسبت می‌داد. دیدگاه عقانی - عاطفی - رفتاری الیس مدعی است که دلیل تعاملات زناشویی آشفته توقعات غیرواقع بینانه‌ای است که زن و شوهر نه

صرفاً در مورد خود یا دیگران بلکه درباره خود رابطه زناشویی دارند، از دیدگاه سیستمی، اکثر زوجها به این دلیل دچار تعارض می‌شوند که هر کدام سعی می‌کنند دیگری را وادار به تغییر کند اما این تغییر معمولاً با بیزاری همراه است که بعدها خواه آشکارا یا در خفا ابراز خواهد شد (۹).

ازدواج یک ارتباط است، این ارتباط به زن و شوهر امکان می‌دهد تا با یکدیگر به بحث و تبادل نظر بپردازند و از نیازهای هم آگاه شوند، روابط زوجین در واقع با هدف ارضای تمام سطوح نیازها صورت می‌گیرد، به همین دلیل، شایع‌ترین شکلی که به وسیله زوجین ناراضی مطرح می‌شود، عدم موفقیت در برقراری رابطه است (۱۰). ارتباط در حل ناسازگاری‌های بین فردی ارزشمند است. همچنین، از آن‌جا که حمایت اجتماعی، نوعی رفتار کلامی است که در آن فرد با دلداری دادن، تشویق، اطمینان‌آفرینی و مراقبت و کمک کردن به نیازهای دیگران پاسخ می‌گوید و از سویی، حمایت اجتماعی سبب افزایش رضایت زناشویی می‌شود، پس می‌توان گفت مهارت‌های ارتباطی با تقویت ابراز حمایت‌های اجتماعی نیز می‌تولند در افزایش رضایت زناشویی تأثیرگذار باشد (۱۱). اگر چه دشواری‌های ارتباطی تنها علت اختلاف زناشوی نیست، با این حال مشخص‌کننده‌ی روابط آشفته است و به نظر می‌رسد مشکلات موجود را تشدید می‌کند. آشفستگی مداوم در رابطه، اغلب به گام‌هایی برای طلاق و جدایی می‌انجامد. با بررسی داده‌ها و شواهد موجود در جامعه و زندگی افراد با پدیده افزایش روز افزون طلاق، اختلافات زناشویی و سست شدن بنیان خانواده‌ها هستیم که این مسئله اثرات سویی بر اعضای خانواده دارد (۱۲). افزون بر این، تعداد زیادی از زوجین هستند که به دلایل گوناگون با وجود نارضایتی از زندگی زناشویی شان در کنار یکدیگر زندگی می‌کنند. شاخص‌ترین مشکلات گزارش شده از زوجین مسائل ارتباطی و مالی است. درمان راه حل محور یکی از ریکردهای مؤثر جهت کمک به افرادی است که از سلامت روان پایین برخوردار هستند (۱۳). این رویکرد به عنوان یک رویکرد پست مدرن (فرامدرن) نسبت به مداخلات رفتاری وابسته به همکاری بین درمانگر و مراجع برای درمان طبقه‌بندی می‌شود. درمان راه حل محور یک دیدگاه غیربیماری

علاقمندی شرکت در پژوهش‌ها اطمینان حاصل شد و در مرحله بعد از بین آنها ۳۰ نفر که کمترین نمره را داشتند انتخاب شدند و به صورت تصادفی ساده در دو گروه ۱۵ نفری آزمایش و کنترل جایگزین شدند. ابزار مطالعه در این تحقیق شامل موارد زیر بود:

پرسشنامه‌ی تعارضات زناشویی: ثنایی ذاکر و براتی (۱۳۸۷) با هدف سنجیدن هفت بعد اصلی تعارضات زوجین این پرسشنامه را تدوین کردند. پرسشنامه شامل ۴۲ پرسش بود. این ابزار هفت جنبه یا هفت بعد از تعارضات زناشویی را اندازه می‌گیرد که عبارت‌اند از: کاهش همکاری (سؤالات ۲۷، ۲۱، ۱۹، ۹، ۳)؛ کاهش رابطه جنسی (سؤالات ۴، ۱۰، ۱۵، ۲۸، ۳۳)؛ افزایش واکنش‌های هیجانی (سؤالات ۵، ۱۱، ۱۶، ۲۲، ۲۹، ۳۴، ۳۹، ۴۱)؛ افزایش جلب حمایت فرزند (سؤالات ۷، ۱۸، ۲۴، ۳۱، ۳۶)؛ افزایش رابطه فردی با خویشاوندان خود (سؤالات ۶، ۱۲، ۱۷، ۲۳، ۳۰، ۳۵)؛ کاهش رابطه خانوادگی با خویشاوندان همسر و دوستان (سؤالات ۱ و ۱۹، ۲۵، ۳۷، ۴۰، ۴۲)؛ جدا کردن امور مالی از یکدیگر (سؤالات ۲، ۸، ۱۳، ۲۰، ۲۶، ۳۲، ۳۸). به این صورت است که برای هر پرسش پنج گزینه در نظر گرفته شده که به تناسب ۱ تا ۵ نمره به آنها اختصاص داده شده است. حداکثر نمره کل پرسشنامه ۲۱۰ و حداقل آن ۴۲ است. حداکثر نمره هر خرده مقیاس مساوی با تعداد پرسش‌های آن خرده مقیاس ضربدر ۵ است. در این ابزار نمره بیشتر به معنی تعارض بیشتر و نمره کمتر به معنی رابطه بهتر است.

پرسشنامه مهارت‌های ارتباطی: پرسشنامه مهارت‌های ارتباطی توسط کوین دام (Queendom) در سال ۲۰۰۴ تهیه شده است. این پرسشنامه دارای ۳۴ گویه است که مهارت‌های ارتباطی را توصیف می‌کند. برای تکمیل آن پاسخگو باید هر گویه را بخواند و سپس میزان انطباق وضعیت فعلی خود را با محتوای آن بر روی یک طیف لیکرت پنج درجه‌ای از هرگز تا همیشه مشخص می‌کند. مهارت‌های ارتباطی فرعی که در این مقیاس مورد بررسی قرار می‌گیرند؛ شامل پنج مهارت گوش دادن، توانایی دریافت و ارسال پیام، بینش نسبت به فرآیند ارتباط، کنترل عاطفی و ارتباط توأم با

شناختی نسبت به مراجع دارد و به مراجعین کمک می‌کند برای مشکلات کنونی خود را حل بیابند. در این رویکر برخلاف دیدگاه مشکل محور به جای تمرکز بر مشکلات بر یافتن راه حل تاکید می‌شود (۱۴). بنابراین درمان راه حل محور بر پایه راه حل‌سازی است نه حل مساله و به واسطه کشف نیزه‌های جاری مراجع و امیدواری به آینده هدایت می‌شود نه بحث در مورد علت‌های آن‌ها در گذشته. این رویکرد به جای تأکید بر نقایص و ناتوانی‌های افراد برجسته کردن قابلیت‌ها و موفقیت‌های افراد و ایجاد روابط حمایتی در طی فرایند درمان متمرکز است. این روش درمانی معتقد است که مراجعان شایستگی‌ها و خلاقیت‌های لازم برای تغییر را در دورن خود دارند. لذا سوال اصلی این مطالعه این می‌باشد که آیا درمان راه حل مدار کوتاه مدت بر تعارض‌های زناشویی، مهارت‌های ارتباطی و عملکرد خانواده در زنان در آستانه طلاق تاثیر دارد؟

روش کار

روش تحقیق بر اساس هدف از نوع نیمه آزمایشی با گروه آزمایش و کنترل می‌باشد. جامعه آماری این پژوهش، شامل کلیه زنان در آستانه طلاق شهرستان لاهیجان بود. حجم نمونه با توجه به هدف پژوهش ۳۰ نفر می‌باشد که در دو گروه کنترل و آزمایش باید جایگزین شدند. برای انتخاب نمونه از طریق نمونه گیری تصادفی خوشه‌ای انجام شد به این صورت که ابتدا به مراکز درمانی و کلینیک‌ها مراجعه شد و از آنها درخواست شد متاهلانی که برای مشاوره طلاق به آنها مراجعه کرده‌اند و حداقل به میزان شش ماه از زندگی مشترک آنها گذشته باشد و نیز تحت درمان این مرکز می‌باشند را به پژوهشگر معرفی نماید تا در پژوهش شرکت دهد و برای این منظور با آنها تماس گرفته شد و اطمینان حاصل شد که جهت شرکت در پژوهش علاقمنند می‌باشند و در مرحله اولیه پرسشنامه‌های تعارض‌های زناشویی، مهارت‌های ارتباطی و عملکرد خانواده بین علاقمنند واجد شرایط شرکت در پژوهش پخش شد و بعد از جمع‌آوری نمره‌ها را به دست آورده و کسانی که نمره پایین‌تری داشتند انتخاب و مجدداً برای

۴۰، ۴۵، ۵۳ - همراهی عاطفی: سؤال‌های ۵، ۹، ۱۹، ۲۸، ۳۹، ۴۹، ۵۷ - آمیزش عاطفی: سؤال‌های ۱۳، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۳۳، ۳۵، ۳۷، ۴۲، ۵۴ - کنترل رفتار: سؤال‌های ۷، ۱۷، ۲۷، ۳۲، ۴۴، ۴۷، ۴۸، ۵۵، ۵۸ - عملکرد کلی: سؤال‌های ۱، ۶، ۸، ۱۱، ۱۶، ۲۰، ۲۶، ۳۱، ۳۶، ۴۱، ۴۶، ۵۱، ۵۶. برای نمره گذاری آزمون، به هر سؤال ۱ تا ۴ نمره با استفاده از این کلید واژه‌ها داده می‌شود: کاملاً موافقم: ۱، موافق: ۲، مخالف: ۳ و کاملاً مخالف: ۴ به سوالات (یا عباراتی) که توصیف عملکرد ناسالم‌اند، یعنی سؤال‌های شماره ۱، ۴، ۵، ۷، ۸، ۹، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۷، ۱۹، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۵، ۲۸، ۳۱، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۷، ۳۹، ۴۱، ۴۲، ۴۴، ۴۵، ۴۷، ۴۸، ۵۱، ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۵۸ نمره معکوس داده می‌شود. در مرحله بعد برای بدست آوردن نمرات هر کدام از خرده مقیاس‌ها، نمره‌های سؤال‌های مربوط به هر کدام از آن‌ها را با هم جمع می‌کنیم و بعد میانگین می‌گیریم. نمرات بدست آمده بیانگر نمره هر فرد در هر کدام از خرده مقیاس‌ها است. در این آزمون نمرات کمتر بیانگر عملکرد سالم‌تر است.

جلسات درمان راه حل محور: جلسات درمان راه حل محور در شش جلسه و شش هفته به طول انجامید که محتوای آن در جدول شماره ۱ ارائه گردید.

قاطعیت هستند. برای هر پاسخگو در هر یک از مهارت‌های پیش گفته که در قالب خرده آزمون‌هایی شامل تعداد متفاوتی از گویه‌ها مطرح شده‌اند نمره جداگانه‌ای محاسبه می‌شود. علاوه بر این، حاصل جمع نمرات هر در مجموع ۳۴ عبارت نیز یک نمره کلی برای او بدست می‌دهد که مبین مهارت‌های ارتباطی آزمودنی است. بدین سان، دامنه نمره محتمل برای هر فرد بین ۳۴ تا ۱۷۰ خواهد بود.

مقیاس سنجش عملکرد خانواده: این مقیاس برای سنجش عملکرد خانواده براساس الگوی مک‌مستر تدوین شده است. این ابزار در سال ۱۹۸۳ توسط اپشتاین (Epstein) و بیشاب (Bishop) طراحی شده که دارای ۶۰ ماده بوده و با هدف توصیف ویژگی‌های ساختاری خانواده تهیه شده است. به هر یک از جمله‌ها نمره‌ای بین یک تا چهار تعلق می‌گیرد. این مقیاس، کارکرد خانواده را در قالب هفت عامل ارزیابی می‌کند. این عوامل عبارتند از: حل مسئله، ارتباطات، نقش‌ها، پاسخدهی عاطفی، درگیری عاطفی، کنترل رفتار و کارکرد کلی. اعتبار و روایی مقیاس سنجش عملکرد خانواده در ایران نیز مورد بررسی قرار گرفته و نتایج آن رضایت بخش گزارش شده است. ضرایب آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس‌های این مقیاس از ۰/۷۲ تا ۰/۹۲ به دست آمده است که نشان‌دهنده همسانی درونی نسبتاً

جدول ۱- محتوای جلسات درمان راه حل محور

اول	آشنایی / مرحله ارتباط، بیان اهداف، اعتمادسازی؛ آشنایی یا معارفه.
دوم	بیان احساسات افراد و رعایت اصول مرحله انتقال (افسردگی)؛ حرف زدن در مورد مشکلات و آینده؛ حرف زدن در مورد کارها؛ استفاده از فن سوالات قیاسی.
سوم	بررسی تکالیف جلسه قبل؛ تصور مشکلات و ارائه راهکارها در مورد مشکل؛ متعهد و امیدوار ساختن شرکت کنندگان برای حل مشکل؛ شناسایی و حل مقاومت‌های شرکت کنندگان.
چهارم	ارائه تکالیف جلسه قبل؛ آشنایی اعضا با استثنائات مشکل؛ تقویت و برجسته کردن استثنائات مشکل پی بردن شرکت کنندگان به قابلیت‌ها و توانمندی‌های خود.
پنجم	ارائه مختصری از جلسات قبل توسط کارهای انجام شده توسط اعضای گروه؛ کمک به شرکت کنندگان برای شناسایی راه‌های دیگر تفکر؛ احساس و رفتار به جای تفکر؛ احساس و رفتار مشکل‌ساز کنونی کمک به شرکت کنندگان برای تحسین کردن به جای ایراد گرفتن از یکدیگر.
ششم	اجرای طرح سوال معجزه، جمع بندی، نتیجه گیری.

داده‌های به دست آمده توسط پرسشنامه‌ها توسط روش آماری تحلیل کوواریانس تجزیه و تحلیل شد و تمامی مباحث آماری با استفاده از نرم افزار spss نسخه ۲۲ در سطح معناداری ۰/۰۵ انجام شد.

خوبی می‌باشد. خرده مقیاس‌ها و سؤال‌های مربوط به آنها در زیر آورده شده‌اند: حل مشکل: سؤال‌های ۲، ۱۲، ۲۴، ۳۸، ۶۰، ۵۰ ارتباط: سؤال‌های ۳، ۱۴، ۱۸، ۲۹، ۴۳، ۵۲، ۵۹ - نقش‌ها: سؤال‌های ۴، ۱۰، ۱۵، ۲۳، ۳۰، ۳۴

یافته‌ها

مهارت ارتباطی افراد، ۴۵ درصد است. جدول شماره ۴ نشان می‌دهد تفاوت معناداری بین میانگین تعدیل شده عملکرد خانواده در گروه‌های آزمایش و کنترل مشاهده می‌شود. در نتیجه می‌توان گفت که درمان راه حل مدار کوتاه مدت تأثیر معناداری بر افزایش متغیر عملکرد خانواده در گروه آزمایش داشته است. همچنین با توجه به مجذور اتا می‌توان نتیجه گرفت میزان تأثیر درمان راه حل مدار کوتاه مدت بر عملکرد خانواده زنان در آستانه طلاق، ۷۰ درصد است.

جدول ۲ نشان می‌دهد تفاوت معناداری بین میانگین تعدیل شده متغیر تعارض‌های زناشویی در گروه‌های آزمایش و کنترل مشاهده می‌شود. در نتیجه می‌توان گفت که درمان راه حل مدار کوتاه مدت تأثیر معناداری بر بهبود متغیر تعارض‌های زناشویی در گروه آزمایش داشته است. همچنین با توجه به مجذور اتا می‌توان نتیجه گرفت میزان تأثیر درمان راه حل مدار کوتاه مدت بر متغیر تعارض‌های زناشویی افراد، ۵۰ درصد است. جدول ۳ نشان می‌دهد تفاوت معناداری بین میانگین

جدول ۲- آزمون اثرات بین آزمودنی‌ها (متغیر وابسته: تعارض‌های زناشویی)

منبع	مجموع مجذورات	درجه آزادی	مجذور میانگین	F	Sig	مجذور ای‌تا
مدل اصلاح شده	۲۳۹.۷۴۴	۸	۳۶.۷۱۸	۶.۸۷۷	۰.۰۰۰	۰.۷۳۴
گروه	۱۱۴.۰۵۸	۱	۱۱۴.۰۵۸	۲۱.۳۶۲	۰.۰۰۰	۰.۵۰۴
خطا	۱۱۲.۱۲۳	۲۱	۵.۳۳۹			
کل	۲۶۱.۰۲۰۰۰	۳۰				
خطای کل	۴۰۵.۸۶۷	۲۹				

جدول ۳- آزمون اثرات بین آزمودنی‌ها (متغیر وابسته: مهارت ارتباطی)

منبع	مجموع مجذورات	درجه آزادی	مجذور میانگین	F	Sig	مجذور ای‌تا
مدل اصلاح شده	۳۴۷۵.۰۷۲	۸	۴۳۴.۳۸۴	۷.۰۱۳	۰.۰۰۰	۰.۷۲۸
گروه	۱۰۸۶.۹۶۷	۱	۱۰۸۶.۹۶۷	۱۷.۵۴۸	۰.۰۰۰	۰.۴۵۵
خطا	۱۳۰۰.۷۹۵	۲۱	۶۱.۹۴۳			
کل	۲۴۳۸۳۲.۰۰۰	۳۰				
خطای کل	۴۷۷۵.۸۶۷	۲۹				

جدول ۴- آزمون اثرات بین آزمودنی‌ها (متغیر وابسته: عملکرد خانواده)

منبع	مجموع مجذورات	درجه آزادی	مجذور میانگین	F	Sig	مجذور ای‌تا
مدل اصلاح شده	۱۴۵۳.۶۴۲	۸	۱۸۱.۰۷۵	۱۷.۰۵۶	۰.۰۰۰	۰.۸۶۷
گروه	۵۲۳.۰۸۹	۱	۵۲۳.۰۸۹	۴۹.۱۰	۰.۰۰۰	۰.۷۰۰
خطا	۲۲۲.۷۴	۲۱	۱۰.۶۵۴			
کل	۸۶۶۹۱.۰۰۰	۳۰				
خطای کل	۱۶۷۷.۳۶۷	۲۹				

بحث

بر اساس نتایج پژوهش و تحلیل داده‌ها درمان راه حل مدار کوتاه مدت بر تعارض‌های زناشویی، مهارت‌های ارتباطی و عملکرد خانواده در زنان در آستانه طلاق تأثیر دارد. نتایج پژوهش با نتایج اوهارا (O'Hara) و همکاران (۲۰۱۹) (۶) و راتاکفسکی (Rautakoski) و همکاران

تعدیل شده مهارت ارتباطی در گروه‌های آزمایش و کنترل مشاهده می‌شود. در نتیجه می‌توان گفت که آموزش درمان راه حل مدار کوتاه مدت تأثیر معناداری بر افزایش متغیر مهارت ارتباطی در گروه آزمایش داشته است. همچنین با توجه به مجذور اتا می‌توان نتیجه گرفت میزان تأثیر درمان راه حل مدار کوتاه مدت بر بعد

نشخوار فکری همچنین به کاهش تمرکز، جهت‌گیری منفی شناختی و مهارت‌های ناقص حل مسئله می‌انجامد (۳). بر همین اساس است که تفکر مشکل مدار چندان مناسب به نظر نمی‌رسد. در مقابل پردازش شناختی که مبتنی بر یک تفکر راه حل محور باشد تمرکز بیش از حدی بر روی مشکلات و علل آن‌ها نخواهد داشت و در عرض این پردازش شناختی بخش عظیمی از انرژی فرد را برای کشف راه حل‌های مناسب و استفاده مناسب از منابع شناختی حفظ می‌کند و به یافتن مهارت‌های موثرتر حل مسئله و مهارت‌های چندگانه می‌انجامد که این مسئله پتانسیل عمل فراوانی را برای مراجع ایجاد می‌کند (۸). بنابراین انتظار می‌رود که سبک تفکر راه حل محور با به‌ریستی روان شناختی و اثرات مطلوب روانشناختی همراه باشد. دلیل عمده این مسئله می‌تواند بارتاب تفکر درباره راه حل‌های موجود باشد به گونه‌ای که رسیدن به هر یک از اهداف راه حل‌های گوناگون را در اختیار فرد قرار می‌دهد و به ایجاد راه حل‌های جدید بر درخورد با مسائل می‌انجامد (۷).

نتیجه‌گیری

به طور کلی می‌توان نتیجه گرفت که درمان راه‌حل مدار کوتاه مدت بر تعارض‌های زناشویی، مهارت‌های ارتباطی و عملکرد خانواده در زنان در آستانه طلاق تأثیر معناداری دارد لذا استفاده از این رویکرد درمانی در زنان در آستانه طلاق در جهت تداوم پیوند زندگی پیشنهاد می‌شود.

References

1. Kitamura Y, Yoshimura K, Kuramoto R, Katsuda Y, Ihara T. Catalytic Amplification of Electrochemical Signal in Homogeneous Solution Using an Entropy-driven DNA Circuit. *Anal Sci.* 2021;37(3):533-537.
2. Mahoney A, Pargament KI, DeMaris A. Spiritual intimacy, spiritual one-upmanship, and marital conflict across the transition to parenthood. *J Fam Psychol.* 2021;35(4):552-558.
3. Ali PA, McGarry J, Maqsood A. Spousal Role Expectations and Marital Conflict: Perspectives of Men and Women. *J Interpers Violence.* 2022;37(9-10):NP7082-NP7108.
4. Laryionava K, Winkler EC. Dealing with Family

(۲۰۲۱) (۱۳) همراستا بود. در تبیین این نتایج می‌توان گفت نظریه‌ای که این بر آن مبتنی است در عین تمام عمقی که دارد موضوع ساده‌ای است این فرض بر اساس است که مردم توانمندند و منابع لازم برای حل مشکلات خویش را در اختیار دارند (۱۳). در کل جلسات راه حل مدار بهتر است به جای تمرکز بر ریشه مشکلات، الگوهای فکری و نحوه شکل‌گیری آن به راه حل‌های ممکن برای حل مسئله در زمان حال توجه نمود. از لحاظ تئوریک این درمان بر این فرض نظری مبتنی است که تغییر از مسیر چگونگی در نظر داشتن مشکل توسط مراجع و درمانگر و حونه صحبت کردن درباره مشکلات اتفاق می‌افتد (۶). به عبارت دیگر مشکلات و راه حل‌ها لزوماً مسائلی نیستند که واقعیت داشته باشند بلکه این مسائل حاکی از یک دیالکتیک بین مراجع و دنیای اطراف مراجع هستند. تفکر درمان راه حل مدار کاملاً متضاد با روش مشکل‌مدار و مسئله‌مدار است. در رویکرد مشکل‌مدار فرض بر این است که صرفاً شناسایی و تشخیص ریشه‌های شکل‌گیری یک مشکل و به عبارتی فهم تاریخچه مشکل، مسیر برای حل موثر آن مسئله هموار می‌شود (۱۴). در مقابل درمان راه‌حل مدار به جای تأکید بر کشف و بررسی سبب شناسی موضوعات، به راه‌حل‌های ممکن برای حل مسئله را مهم‌تر و اساسی‌تر توجه بیشتری دارد. نظر رویکرد راه حل مدار این است که جست و جو برای سبب شناسی یک مسئله امری بیهوده است و صرفاً بر پیچیدگی مسئله می‌افزاید و به عنوان مانعی در راه شناسایی راه حل‌های مفید عمل می‌کند، این امر سبب کاهش خودباوری فرد می‌شود و با کاهش انگیزه و تاب‌آوری مشکلات مراجع را بیشتر می‌کند. نهایتاً این تفکر مساله مدار به یک چرخه منفی منجر می‌شود که با نشخوار فکری در مورد مشکلات و عدم کشف راه حل‌های مناسب، مشکل تشدید شده و فرد را در یک چرخه مداوم ناامیدی گرفتار می‌کند (۱۰). همان گونه که مطالعات متعددی نشان داده، نشخوار فکری به عنوان یک ریسک، فاکتور عمده برای مشکلات مربوط به افسردگی و عود افسردگی عمل می‌کند و یک پیش‌بینی منفی برای رضایت از زندگی و کیفیت زندگی است.

Conflicts in Decision-making in End-of-Life Care of Advanced Cancer Patients. *Curr Oncol Rep.* 2021;23(11):124

5. Cheung AKL, Chiu TY, Choi SYP. Couples' self-control and marital conflict: Does similarity, complementarity, or totality matter more? *Soc Sci Res.* 2022;102:102638.

6. O'Hara KL, Sandler IN, Wolchik SA, Tein JY, Rhodes CA. Parenting time, parenting quality, interparental conflict, and mental health problems of children in high-conflict divorce. *J Fam Psychol.* 2019;33(6):690-703.

7. Baran CN, Sanders JJ. Communication Skills: Delivering Bad News, Conducting a Goals of Care Family Meeting, and Advance Care Planning. *Prim Care.* 2019;46(3):353-372.

8. Vogel D, Meyer M, Harendza S. Verbal and non-verbal communication skills including empathy during history taking of undergraduate medical students. *BMC Med Educ.* 2018;18(1):157.

9. Kerr D, Ostaszkiwicz J, Dunning T, Martin P. The effectiveness of training interventions on nurses' communication skills: A systematic review. *Nurse Educ Today.* 2020;89:104405.

10. Adolph KE, Hoch JE. The Importance of Motor Skills for Development. *Nestle Nutr Inst Workshop Ser.* 2020;95:136-14.

11. Banwart M. Communication Studies: Effective Communication Leads to Effective Leadership. *New Dir Stud Leadersh.* 2020;2020(165):87-97.

12. Hage SVR, Sawasaki LY, Hyter Y, Fernandes FDM. Social Communication and pragmatic skills of children with Autism Spectrum Disorder and Developmental Language Disorder. *Codas.* 2021;34(2):e20210075.

13. Rautakoski P, Ursin PA, Carter AS, Kaljonen A, Nylund A, Pihlaja P. Communication skills predict social-emotional competencies. *J Commun Disord.* 2021;93:106138.

14. Lau Y, Fang L, Kwong HKD. Cross-lagged Models of Marital Relationships and Intergenerational Conflicts during Transition to Parenthood: Effect of Patrilineal Coresidence. *Fam Process.* 2020;59(4):1569-1587.